

ROJAVAN DAGOEN EUSKAL HERRITARRA

“Egoera oso kritikoa da Rojavako iraultzarentzat eta Kurdistango Askapen Mugimenduarentzat”

Azaroaren 19ko gauaz geroztik, Turkiak areagotu egin du Kurdistango herriaren aurkako eraso, eta Rojava eta Siriako ipar-ekialdea bonbardatzeari ekin dio. Recep Tayyip Erdoganaren gobernuak azaroaren 13an Istanbulen jazotako eztabairaren erantzule egin du Kurdistango Askapen Mugimendua, eta argudio horrekin ekin dio operazio militar berriari. KNK Kurdistango Kongresu Nazionalak salatu du "bandera faltsuko" atentatua izan zela Istanbulera, eta Turkiak kurduak erasotzeko baliatu duela. Istanbulera eztabairak –eta ondoren etorritakoek– 2004ko martxoaren 11n Madrilera gertatutakoa dakarkite gogora Rojavan dagoen euskal herritarrei. Berarekin mintzatu gara, Kurdistango egoeraren berri lehen eskutik ezagutzeko.

 AMAIA LEKUNBERRI ANSOLA

Labur-labur bada ere, zein da Kurdistanen bizi duzen egoera?

Turkiako Estatuak krisi politiko, sozial eta ekonomikoan guztiz murgilduta dago. Gobernatzen ari den eskuin muturreko AKP-MHP alderdiaren erregimena bere azkenengo arnasa hartzen ari da, bere existentzia gehiago zilegitu ezinik. Alderdi horrentzat eta honen lider Erdoganentzat, bizirauteko aukera bakarra Kurdistango Askapen Mugimendua suntsitzea da; horregatik, eta Turkiako hauteskundeak hurbil daudelako, apirilean Turkiako estatu faxistak gerrillaren aurka eskalada handiko operazioa hasi zuen mendietan (Claw-Lock izeneko operazioa). Gerrilla suntsitzea Kurdistaneko Askapen Mugimenduari bihotza suntsitzea baita.

Apiriletik, beraz, mendietako gerri-llek egunero NATOko bigarren armada handienaren erasoak jasan behar izan dituzte. Baina nahiz eta Turkiak baliabide tekniko eta teknologiko guztiak eduki eskura, ezin izan du gerrillaren erresistentzia apurtu. Izan ere, turkiar estatuak, espero zituen emaitzak ez lortzeaz

harago, erabateko galera jasan du. Soldaduen galera hain handia izan da Turkiarentzat, haietako askoren gorpuak erre egin behar izan dituztela, herriari galeraren dimentsioa ezkatuzeko.

Bere helburuak lortu ezinik, Turkiak bide ezberdinak hartu ditu: alde batetik, azken bi hilabeteetan arma kimiko bidezko erasoak areagotu ditu mendietan; eta beste alde batetik, Rojavaren eta bertako administrazio autonomoaren aurkako erasoaren eskalada handitu du. Erdoganek, inbasioarekin mehatxuka ibili ostean, uztailetik hona drone eta bonbardaketan bitartez bai zibilak zein komandanteak erail ditu, Estatu Islamiakoaren (EI) aurkako gerran garrantzitsuak izan diren komandanteak tartean. Azken egunotan egon diren eraso bortitzak marko honetan ulertu behar ditugu. Turkiako estatu faxista etenik gabe Rojava eta Siriako ipar-ekialdea bonbardatzen aritu da, zibilak erailtzen, ospitaleak erasotzen, petrolio-ekoizpeneko instalazioak suntsitzen eta koalizio antiterroristaren zentroa txikitzen, besteak beste. Erdoganek lurrazaleko inba-

sioarekin mehatxu egin du jada. Egoera oso kritikoa da Rojavako iraultzarentzat eta Kurdistango Askapen Mugimenduari, horregatik da oso garrantzitsua hurrengo egunetan hemengo erresistentzia babestea eta elkartasuna adieraztea. Aukerak ere sortzen ari dira erresistentzia handitzeko eta iraultza hedatzeko.

Azkenaldian arma kimikoen erabilera salatzen ere aritu da Kurdistango Askapen Mugimendua. *Morning Star* hedabide britainiarreko Steve Sweeney kazetariak dokumentatutakoaz txostena osatu du, iradokiz arma kimikoen erabilera egiten aritu daitekeela Erdoganaren gobernuak, Kurdistango herriak salatu bezala. Froga horiek esku artean izanik ere NBERen edota OPCW Arma Kimikoak Debekatzeko Erakundeak bezalako organismoen erantzuna isiltasuna izan da, nahiz eta arma kimikoen erabilera debekatu zenez geroztik OPCWri dagokion horien erabilera egiten ez dela ziurtatzea.

Zein irakurketa egiten da isiltasun horretaz?

Ikerketa ofizial bat aurrera eramateko haina ebidentzia daude. Sweeneyren txostena ez ezik, beste hainbat informe eta elkarrizketak iradokitzen dute turkiar estatua debekatuta dauden arma kimikoak erabiltzen ari dela. OPCW arma kimikoen erabilpena debekatzeko eta haien desagertzea abiarazteko sortu zen. 193 estatu-kidek, tartean Turkiak, itun bat sinatu zuten, eta konpromisoa hartu zuten arma kimikoak ez garatzeko, ez ekoizteko eta ez erabiltzeko. Baina argi dago itun hori ez dela betetzen, ez behintzat indar inperialista edo indar inperialisten aliatuei dagokienez. Beraz, laburki, zergatik OPCW ez da hasi ikeretzen? Bada, Turkiako Estatua nazioarteko komunitateko kide errespetatua eta NATOk kidea delako, eta ez dagoelako inolako interesik horiek gauzatuak gerra krimenak ofizial bilakatzeko. Izan ere, arma kimikoen eta debekatutako armen erabileraren jakitun dira AEBak eta mendebaldeko indarrak. Horretaz aparte, bai Bakur-en [Iparraldeko Kur-

distan, Turkiako Estatuaren mugetan] zein Bashur-en [Hegoaldeko Kurdistan, Irakeko Estatuaren mugen barruan] erasoak egiteko AEBen baimena behar dute, zerua horien kontrolpean baitago.

“Gerra krimenen aurrean, isiltasunak hil egiten du”. Ideia horretatik tiraka abiatu zenuten #YourSilenceKills kanpaina orain aste batzuk. Ahotsa ez altxatzearen erantzukizuna nazioarteko erakundeei bakarrik ez, hedabideei ere leporatu diezue.

Komunikabideen isiltasunak OPCWren isiltasunaren logika berdinari erantzuten dio. Hamarkadak dira mendebaldeko indarrek Ekialde Hurbilean gerra bortitza abiatu zituztela, baina komunikabideetan zarata handirik ez du sortu horrek, nahiz eta herrialde asko masakratuak izan diren “demokraziaren” izenean. Badakigu komunikabide handien jabeek zer nolako interesak defendatzen dituzten; denboran larregi atzera egin beharrik barik, Ukraina eta Errusiaren arteko gerran argi ikusi da mendebaldeko komunika-

bide gehienek papera: NATOn politika interbentzionistak eta espantsionistak zuritu eta zilegitu. Badirudi gerra horren bidez NATOk zilegitasuna lortu duela bere politika espantsionistarekin eta genozidarekin jarraitzeko.

Jugoslaviarekin hasi zenak aurrera jarraituko du, eta komunikabideen babesa-rekin Europan gerra gehiago zabalduko ditu NATOk. Mendebaldeko herrialdeek Ekialde Hurbileko herrialdeetan darabiltzaten politika genozidak erakutsiko baliuzte komunikabideek, Mendebaldearen irudi demokratikoa desitxuratuko litzateke, eta denak konturatuko lirateke ez dagoela giza eskubideak errespetatzen dituen estatu zibilizaturik. Beraz, hedabide gehienak maneiatzen dituzten oligopolioek Europan Batasunaren demokrazia itxura mantendu behar dute. Horretaz aparte, Kurdistaneko Askapen Mugimendua mehatxua da oligopolio eta botereentzako, benetako alternatiba demokratiko iraultzailea errepresentatzen duelako. Beraz, mugimenduaren aurkako erasoak dagokienez isiltasuna mantendu behar dute.

INTERNATIONAL COMMUNE OF ROMANIA

Isiltasun horrekin hausteko xedea du, beraz, aipatutako kanpainak?

Bide guztietatik lan egin behar dugu isiltasuna apurtzeko. Nahiz eta zaila izan gure salaketa lanarekin jarraitu behar dugu. Gure helburua isiltasuna apurtzea da. Herri ezberdinetan mobilizazioak bultzatu eta estatuei presioa egin nahi diegu, ikerketa ofizialak abiatu ditzaten.

Orain gutxi, Turkiak 17 gerrillari hil ondotik, gerrillara batutako gazte talde batek hala zioen publiko egindako oharrean: “Berriki, ikusi dugu turkiar estatu inbaditzaileak ISIS mendekatu nahi duela, beraz garaitu zutenei eraso eginez; eta hori NATOren laguntzaz egiten da. Mendebaldeko potentziek ISISen aurkako koalizioa osatu bazuten ere, mertzenarioek osatutako turkiar estatua ere babesten dute. Hori sekulako hipokresia da”. Mendebaldeko isiltasuna Turkiari ematen dion babesaren adierazle bezala irakur daiteke?

Bai, guztiz. Kurdistango herriak bizi duen gatazka marko orokorrage batean ere kokatu behar dugu. Kapitalismoa krisi global batean murgilduta dago, irtenbiderik ikusi ezinik eta sistema berregituratu nahian. Indar inperialista guztiak krisi globala gainditzeko bideak bilatzen ari dira, baina beren hegemonia mantentzeko edota indartzeko interesarekin, hori bai. Horrek kontraesan handien aurrean jartzen ditu. Adibidez, Alemaniak indar hegemoniko handienetako bat izan nahi du datorren ziklo politiko berrian, baina, alde batetik, Errusiaren baliabideak behar ditu -horiek gabe Alemaniako krisia areagotu egin da-; eta bestetik, oraindik ere AEBen babesa behar du. NATOren eta Errusiaren kasuan, krisiari irtenbidea emateko ezintasunaren aurrean, biek behar zuten Ukrainako gerra. Argi dago NATOk gerrak sortu behar dituela, batasunaren kontakizun faltua eskaintzeko eta barne kontraesanak ezkutatzeko. Orain, aitzakia du bere hedapen-proiektua justifikatzeko eta sistemaren berregituratze fase berri honetan indar hegemoniko bihurtzeko.

Ekialde Hurbilean hamarkadak dira gerra bortitzak abiatu zirenetik; hegemonia lortzeko Ekialde Hurbilaren kontrola ezinbestekoa da eta gerra bortitz horiek hala adierazten dute (Kurdistan,

Siria, Irak, Afganistan, Yemen, Palestina, Libano...). Noski Ekialde Hurbilaren kontrola lortzeko borroka horretan Kurdistango Askapen Mugimendua oztopo bat da, sistema dominatzaile eta zapaltzailearekiko alternatiba demokratiko bat aurkezten eta praktikan jartzen ari baita.

AEBen, NATOren eta mendebaldeko estatuen babesik gabe Turkiak ezingo luke gauzatzen ari denaren dimentsioko gerrarik egin. Turkia “ekialdeko proiektu handia” deiturikoa zabaltzeko eta Ekialde Hurbileko baliabideak esplotatzeko giltzetako bat da mendebaldeko herrialdeentzat. Baina orain arte ezin izan dute proiektua zabaldu eta Ekialde Hurbila liberalizatu mendebaldeko programa politikoa eta ekonomikoa ezarri. Hala gertatu da beste herrialde askotan, Latinoamerikako herrialdeetan. Oso labur azalduta, uste dugu horregatik guztiagatik dagoela isilik Mendebalde Turkiako gerra krimenen aurrean.

PKK jo-puntu hartuta eta “helburu terroristen aurka” ari dela argudiatuz egiten dio eraso Turkiak Kurdistani. Alabaina, zer da zehazki suntsitu nahi dena?

Turkiaren helburua, PKK suntsitzea ez ezik, herri kurduaren nortasuna eta existentzia ukatzea eta Kurdistango Askapen Mugimenduen iraultzak eraiki duen guztia suntsitzea ere bada. Turkiako Estatuaren aurrean duen beldur da, autodefentsarako eta autodeterminaziorako eskubidea erabiltzen duen herri baten beldur; dominazioaren eta esplotazioaren aurka dagoen herriaren beldur, eta indar zapaltzaileen aurkako borrokan bere herri-egiturak eta egitura demokratikoak eratzen ari den herri baten beldur.

PKK askatasunean, maitasunean eta lankidetzan oinarritutako bizitza berri baten abangoardia eta espiritua da; patriarkatuaren, kolonialismoaren eta liberalismoaren aurkako borroka eragin-korren irudia. Modernitate kapitalista eta egungo menderatze-sistema gainditzeko zailtasun handiak ekar ditzakeen arren, kurduen askapen mugimendua mundu osorako itxaropena da, benetako alternatiba demokratiko bat praktikan jartzen ari delako. Turkiako Estatuak eta nazioarteko indarrek beldurrik ez balute, ez lukete PKK-ko lider Abdullah Öcalan uharte-espetxean isolamendu egoerarik gogorrenean giltzapetuko.

Öcalanek jasaten dituen baldintzak Turkiako Estatuak herri kurduari bere osotasunean ezarri nahi dizkion isolamendu eta suntsipen baldintzak dira.

PKK EBko talde “terroristen” zerrendan egoteak errazten dio argudio hori erabiltzea Turkiari. Oker ez banabil, zentzu horretan ere badago martxan PKK zerrenda horretatik kanporatzeko kanpaina bat. Aukerak ikusten dituzue hori lortzeko?

Ez dugu horretarako aukerarik ikusten, ez behintzat ez bada aldaketa nagusi edo garrantzitsuren bat gertatzen Mendebaldeko politikan eta egoeran. Hala ere, egin beharreko lana da, bide guztietatik borrokatu behar da. Zilegitasun kontua ere bada: terrorista gisa sailkatuta egoteak borrokari zilegitasuna kentzen dio. Baina azken finean, autodeterminaziorako eta autodefentsarako borroka zilegia da. Kurdistanen gerra dago, eta PKK-k Kurdistango herritarren eskubideak defendatzen ditu, ez da terrorista. Estatu inperialistak, herri kurduaren eskubideak ukatzen dituztenak, horiek dira terroristak.

Duela egun gutxi Istanbulen gertatutako eztanda ere PKKri leporatu zion Süleyman Soylu Turkiako Barne ministroak, kurduak agindutako atentatua izan zela adieraziz publikoki. Esanguratsua da: salatzen ari zireten isiltasunaren aurrean, adierazpen horiei oihartzuna egin diete nazioarteko hedabideek. Egin nahi duzue horretaz irakurketarik?

Istanbulen gertatutakoak 2004ko martxoaren 11n Madrilen gertatutako gogorazten du. Garai hartan Espainian bezala, hauteskundeak gertu dira Turkian, eta Istanbulgo eztanda erabiltzen ari dira propaganda egiteko eta kurduen aurkako politika genozidak zilegitzeko. PKKri eraso leporatzeko Turkiako Estatuak sortutako narratiba erabat surrealista izan da. Turkiako Estatuak atentatua erabili du bere politika koloniala, faxista eta genozida zilegitzeko. Atentaturen aitzakiapean, azken egunetan bortizki eta etenik gabe eraso dituzte Rojavako eta Siriako ipar-ekialdeko eremu liberatuak, eta orain lurrazaleko erasoarekin mehatxu egiten ari dira. Lau egun hauetan 26 hildako baino gehiago egon dira. Nortzuk dira terroristak? ●